

Mink er et effektivt rovdyr og kan ta byttedyr som er mye større enn den selv. Her en havsule. Foto: John W. Andersson

IKKE NATURLIG PATTEDYR I NORDEN

Den amerikanske minken (*Neovison vison*) ble innført i Norden for pelsdyravl på 1920-tallet. Ekspansjonen i minkbransjen i etterkrigstiden, førte til at stadig flere mink rømte fra pelsdyrfarmene, og de spredte seg relativt raskt i Norden. Den amerikanske minken i Norden stammer fra farmer og er derfor ikke noe naturlig pattedyr i faunaen her.

TRUSSEL MOT DET BIOLOGISKE MANGFOLDET

Den amerikanske minken er en av Europas største trusler mot det biologiske mangfoldet i skjærgårdsmiljøer. I de nordiske landene har fugleartene i skjærgården gjennom tusenvis av år tilpasset seg et miljø uten rovpattedyr og hekker derfor ofte på bakken. Minken kan derfor gjøre mye skade på visse populasjoner av fugl – og i verste fall utrydde arter.

MÅRDYR MED HVIT FLEKK PÅ HAKEN

Minken tilhører mårdyrene og har en lang, smal kropp med korte bein. Fargen kan variere, men den er oftest mørkebrun med en hvit flekk på haken. Totallengden på en hann er 45–75 centimeter, og hunnen er 45–65 centimeter. En hann veier 0,7–1,5 kilo og en hunn 0,5–0,8 kilo.

Den hvite flekken er et typisk kjennetegn for minken. Foto: Kenneth Johansson

Minken er strandsonens vilt og spiser hva den kommer over. Foto: Mosphotos

LIKER VANN OG SPISER DET MESTE

Minken fins i nærheten av vann, både fersk- og saltvann. Derfor finner man den ved kysten, i skjærgården, ved innsjøer og vassdrag. På menyen står både dyr som lever i vann, som fisk, kreps og frosk, og dyr som lever på land, som øgler, smånagere og fugl. Hver mink har sitt eget hjemmeområde (revir) som de forsvarer mot andre mink. Hanner og hunner har egne revir. Revirets størrelse er på opp til 1,5–3 kilometer strandlinje.

MINKENS ÅR

Februar-mars er parringstid, og hannene kan forflytte seg langt for å finne hunndyr. En hann kan pare seg med flere hunner. Etter paringen drar hannene tilbake til sine revir. En del hanner har dødd, oftest etter kamp med andre hanner, og da kan en hann passe på å bytte revir om han finner et ledig og attraktivt område. I mai-juni føder hunnen 3–6 valper. Hun oppdrar ungene selv. Ungene utvikler seg fort og følger snart hunnen på jakt. I juli-august forlater ungene hunnen, på leting etter egne revir.

Foto: Terje Kolaas

MÅLET MED FAMNA-PROSJEKTET

Målet med prosjektet er å etablere et storskala, permanent og kostnads-effektivt forvaltningssystem for amerikansk mink i de mest utsatte delene av Botnia-Atlanticaområdet.

Den amerikanske minken utgjør en trussel mot det biologiske mangfoldet generelt, og mot bakkehekkende fugl spesielt. Minken foreslås oppført på EUs liste over invasive og fremmede arter, noe som kommer til å øke kravene til myndigheter med forvaltningsansvar for amerikansk mink.

Foto: Kenneth Johansson

MINKFANGST OVER STORE OMRÅDER

I praksis går FAMNA-prosjektet ut på å fange mink ved hjelp av feller og innsats fra lokale jegere. Å tenke stor skala og kontinuitet er nøkkelen til vellykket forvaltning. Hvis man jobber i for små områder, sprer det seg hvert år ny mink til området man ønsker å rehabilitere. Om innsatsen avbrytes etter noen år, kommer den høyproduktive minken raskt til å etablere seg på nytt i opprinnelig antall.

Den amerikanske minken har kort levetid, og populasjonen skiftes helt ut i løpet av 3-4 år. Årsungene har en høy naturlig dødelighet. Hvis prosjektet lykkes med å fange en betydelig del av de gjenlevende årsungene, som er de letteste å fange, kommer dette til å begrense nyrekrutteringen i stort omfang på noen års sikt. Dermed vil populasjonen av mink svekkes. For å lykkes kreves det fortsatt fangst og jakt ut over prosjektiden, og derfor kommer prosjektet også til å jobbe fram modeller for hvordan dette kan løses. Prosjektets påvirkning på det biologiske mangfoldet kommer i første omgang til å bli målt gjennom overvåking av fugl.

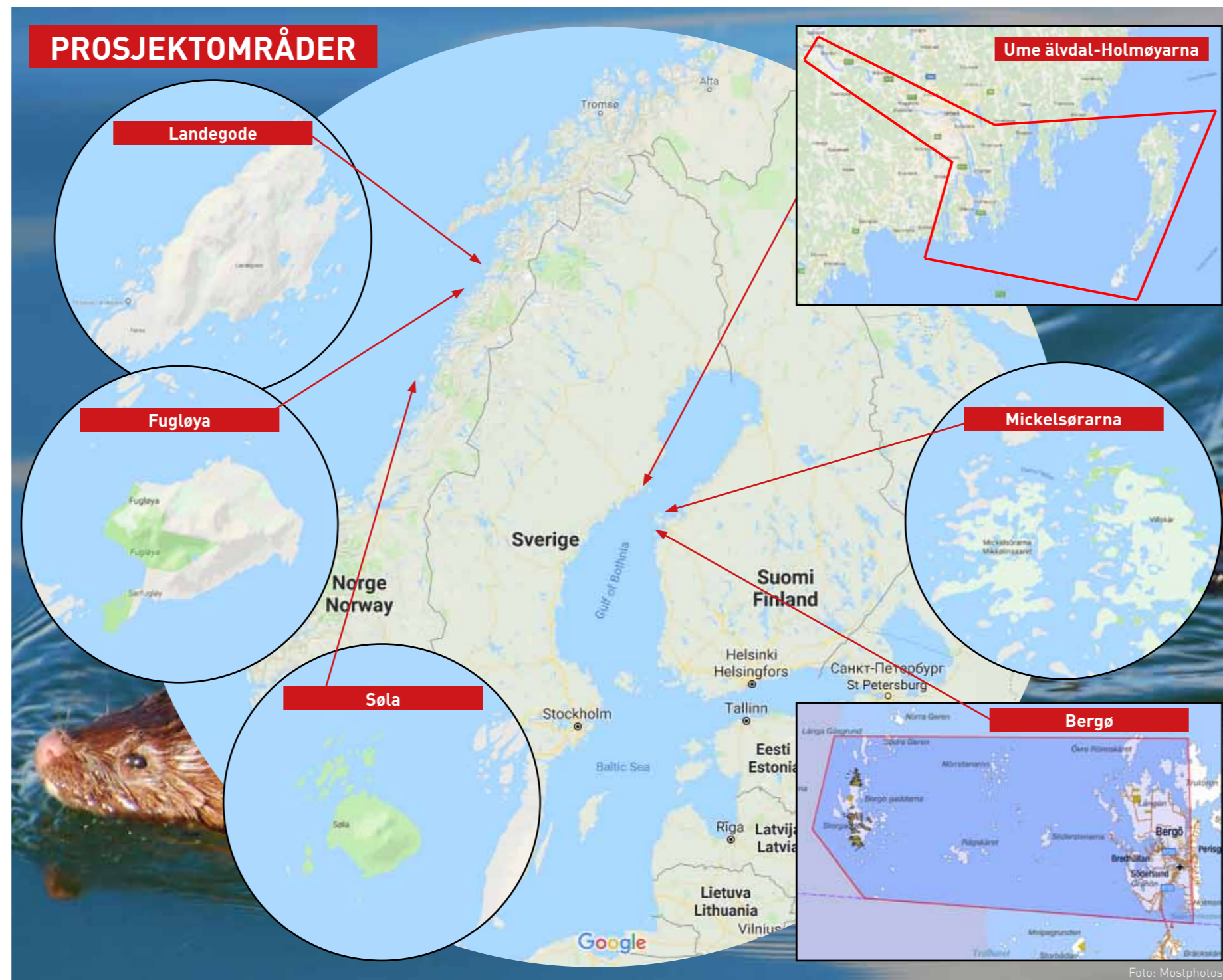

Foto: Mostphotos

EUROPEISKA UNIONEN

Interreg Botnia-Atlantica

Europeiska regionala utvecklingsfonden

FAMNA, forvaltning av amerikansk mink i Botnia-Atlanticaområdet, er et treårig naturforvaltningsprosjekt innenfor rammen for EU-programmet Interreg Botnia-Atlantica, som finansierer samarbeidsprosjekt mellom regionene Österbotten (Finland), Västerbotten og Västernorrland (Sverige) og Nordland (Norge). Gjennom samarbeidet over landegrensene, skal programmet bidra til økt innovasjonskapasitet, et sterkt næringsliv, å utvikle natur- og kulturarv samt god kommunikasjon mellom øst og vest.

Samarbeidspartnerne og økonomiske bidragsytere i FAMNA er Svenska Jägareförbundet, Länsstyrelsen Västerbotten, Forststyrelsen, Österbottens Förbund, Kvarkenrådet, Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Nordland og Nordland Fylkeskommune. SLU (Sveriges lantbruksuniversitet) er en vitenskapelig samarbeidspartner.

<https://jagareforbundet.se/vilt/invasiva-frammande-arter/famna/>

Svenska Jägareförbundet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Nordland
FYLKESKOMMUNE

KVARKENRÅDET
MERENKURKUN
NEUVOSTO

MILJØ-
DIREKTORATET

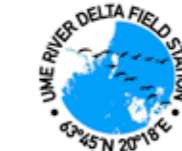
Eräluvat.fi

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Fylkesmannen i
NORDLAND

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences